

2.9.3. MUGIKORTASUNA

Txantreako Ezkaba kalea hobetzea

Mugikortasun- eta ingurumen-baldintzak hobetzea, Txantreako Ezkaba eta Miravalles kaleen inguruan jarduketak eginez.

Eraldaketa integrala da, oinezkoentzako guneak handituz, Eunate Institutuaren sarreran eskola-ingurune segurua sortuz, oinezkoentzako eremua 400 m² handituz eta oinezkoentzako pasabide garai bat eraikiz, Atarrabiako hiribideraino bi norabideko bidegorriaren 275 metroko tarte berri bat sortuz, eta drainatze iraunkorreko sistemak dituzten lorategiak sortuz.

Ingurune mugikortasuna hobetzea Juaristi doktorea

Sanducelaiko Juaristi Doktorea eta Sanduzelai kaleen elkarguneko espaloiak handitu dira, segurtasuna eta oinezkoen ibilbideak hobetzeko: Oinezkoen pasabideetan esku hartzea eta zirkulazioa lasaitzeko ibilgailuentzako biraketa-erradioak murriztea.

Elkargune horretako espaloiak handitzeak oinezkoen espazio berriko 200 metro koadro hartzen ditu, eta Juaristi Doktorea kaleko oinezkoen pasabidea gurutzatzeko luzera murriztu egiten du, haren zabalera handituz eta altxatuz.

Juaristi doktorearen kaletik puntu horretara iristen den bizikleta-errea goiko pasabide berrian integratu zen, txirrindularien zirkulazioaren segurtasuna hobetuz. Era berean, farolak berriro jartzea eta lehendik zeuden seinale bertikalak jarri ziren, oinezkoentzako gune berrira egokitzeko.

Taxoare kalea, Sadar kalea eta Katalunia etorbidea

1,7 kilometroko ibilbidea du, NUP inguratuz, Taxoare, Sadar eta Katalunia hiribideetatik. 3 metroko zabalera eta babes-zerrenda. Tartearen hasieran, Katalunia etorbideko biribilgunean, bizikleten elkargunea hobetuko da, espaloiak zolatu eta handituko dira, eta bizikletentzako pasabide berri bat sortuko da lehendik dauden bizikletentzako bideekin lotzeko. Errektoretza aparkatzeko sarreraren parean oinezkoentzako eta bizikletentzako pasabide bat sortuko da, sarbideak hobetzeko. El Sario biribilgunean, galtzada estutuko da, eta oinezkoentzako eta bizikletentzako pasabide bat sortuko da, Sadar kaleko tartearekin lotu ahal izateko, eta beste bizikletentzako pasabide bat, Mutiloaraino diseinatuko den bidegorriarekin lotzeko.

Sadar kalean, bidegorria eskuinaldetik igarotzen da, mendebalderantz. Aparkaleku-zerrendaren gainean eraikiko da, 2,50eko dimentsioarekin eta babes-bandarekin. Villavesetarako bost geltoki aurreratu eraikiko dira, bai lehendik dauden galekuekin, bai partida egunetan edo kontzertuetan gaitzen diren. Kale horretako biribilguneek galtzadaren zabalera murriztuko dute, eta bizikleta pasabide berri bat sortuko da Navarra Arena eta Sadarreko estadioaren parean.

Katalunia etorbidearen ondoko zatian, bidegorria eskuinaldetik igaroko da iparralderantz, eta egungo aparkaleku-zerrendatik ere egingo da, Sadar kalearen neurri berberekin. Gerekia handi bat sortuko da, 25 metro luze izango dena, eskualdeko hiri-garraioko lineentzat, eta bizikletentzako pasabideak ere bai, bidegorria lehendik dauden beste bide batzuekin lotzeko, hala nola Pablo Antoñana kaletik datorrenarekin.



Julián Gayarre inguruko obren bigarren fasea

Julian Gayarre kalean oinezkoen eta bizikleten mugikortasuna hobetzeko obren lehen fasearen jarraipen gisa, bide horretan 2021ean hasitako jarduketak amaitu dira, Milagrosa auzoko Zaragoza hiribidearekin lotu arte.

Egungo bereizgailuak kendu ziren, araudia betetzen ez zutenak, eta kautxuzko eta bolardoeko beste bereizgailu batzuk jarri ziren. Bidegorria erabat asfaltatu zuten, 2,50 metroko zabalera eta 0,50 metroko babes-zerrenda legeztatuta. Azken zatian, Zaragoza hiribidearekiko loturatik gertu, baterian zegoen eskuineko ertzeko aparkaleku-banda lineara pasatu zen.

Julian Gayarre eta Guelbenzu kaleen elkargunean, ezker aldeko espaloia berritu zen, eskailerak kendu eta irisgarritasuna hobetuz. Zangoza kalearekiko elkargunean, espaloia handitu zen, eta bizikletentzako pasabide berri bat sortu zen, oinezkoentzako pasabideak hobetuta. Bi edukiontzi talde Zangoza kaleko aparkaleku-bandara eramane zituzten. Halaber, geltoki aurreratu bat eraiki zen villavesentzat, zerbitzuaren erabiltzaileen irisgarritasuna hobetuz eta garraio publikoaren abiadura komertziala hobetuz.

Bizikleta-sarea mantentzeko eta hobetzeko plana gauzatzea

2020an eta 2019an egindako Bizikleta Sarearen auditoria osotik eratorrita, "Sarea mantentzeko eta hobetzeko plana" ren obrak gauzatu dira zoladurari, seinale horizontalei eta bertikalei, gutxieneko segurtasun- eta erosotasun-irizpideak betetzeari (zabalak eta beste baldintzatzaile batzuk) eta sarearen konektibitateari dagokienez.

Txantrea-Labrit bizikleta konexioko obra

Labriteko Ardatz Jasangarria, Txantrea auzoa hiriaren erdigunearekin lotzen duena, jarduera integrala da, eta bizikleten mugikortasuna hobetzeaz gain, oinezkoentzako irisgarritasuna ere hobetzen du, oztopo arkitektonikoak ezabatuz eta espaloiak hobetuz, ibilgailuen zirkulazioa baretuz galtzadaren zabalera zati askotan murriztuz eta Tejeria parkeko berdeguneen balioa handituz. Labriteko bidegorriaren lehen zati hori, Aleman pasealekuaren amaierako puntu hori eta Hego Txantreako urbanizazio berriko bidera sartzeko biribilgunea lotzen zituen, bi norabideko erreia zati bat da, 3,5 metroko zabalera, zirkulazioa erreia eskuineko ertzetik igarotzen dena, hirigunearen noranzkoan. Vergel kalearekiko bidegurutzeraino eta Igeriketa Klubarainoko sarbideraino doan zatian, eta Labriteko pasabiderainoko tartean. Bidegorria albo horietan aldatzen da eta jaitsierako erretik igarotzen da Txantrea auzorantz.

Pasabidea baino lehenagoko bihurgunean trenbidearen plataforma handitzea: Pasabidearen aurreko bihurgunean trenbidearen plataforma handitzen ari dira, mikropilotezko pantaila batekin eta harlanduzko harriz estalitako hormigoizko horma batekin. Gainera, proiektuak barne hartzen du Tejeria parkean dagoen bidea berritzea. Espaloia berri batekin bat egiten du, oinezkoen ibilbideari pasabideraino jarraitzeko eta, obrak amaitzean, hiriaren erdialderaino iristeko.

Barañaingo etorbidea eta Premín de Iruña bulebarra hobetzea

Barañaingo etorbidearen azken zatian mugikortasuna hobetzeko esku-hartzearen 2. fasea, Nafarroa hiribidearekin bat egiten duen tokiaren eta Miluze kalearekin bat egiten duen biribilgunearen artean: Bidegorriaren garapena eta bizikletentzako espaloien zati bat, Irunlarrea eta Premín de Iruña bulebarraren artean oinezkoentzako pasabide garai bat sortzearekin batera.

Bigarren fasean, Barañaingo etorbidea bizikleta-bide bihurtzen da, eta, horrela, hiriko erdigunetik Ospitaleen eta Landabenen gunera doan bizikleta-ibilbidea zabaltzen da. Bertan, gaur egun, bizikleta-erreia amaitzen da Miluze



kaletik barrena. Nafarroa etorbidearen eta Irunlarrea kalearen artean, bidegorriak 2,50 metroko bi noranzko ditu, eta 0,50 metroko babes-zerrenda galtzadaren eskuinaldean. Irunlarrea kalea zeharkatu ondoren, bizikleta-bideak espalo bat du eskuineko ertzeko espaloitik, Barañainerako norabidean, eta 2,5 metroko zabalera duen zoladura bereizi bat.

Iruñako Premin Bulebarra: Irunlarrea kaleko elkargunean oinezkoentzako pasabide handi bat sortu zen, konektibitatea hobetzeko. Era berean, espaloia handitzea, 4 parterre jartzea, aparkalekuak berrantolatzea eta edukiontziak birkokatzea. Eskualdeko hiri-garraioa hobetzea plataforma aurreratu berriekin, eta euri-urak biltzeko sistema berriak eraikitzea.

Behe Emisioen Zona- Aparkaleku-sentsoreak, ibilgailuen neurgailuak eta airearen kalitatearen neurgailuak instalatzea

Maiatzaren 20ko 7/2021 Legeak, Klima Aldaketari eta Trantsizio Energetikoari buruzkoak, 50.000 biztanletik gorako hiriak behartzen ditu emisio txikiko eremu bat ezartzera. Iruñean Next Generation EU Europako funtsen finantziatzea du. Lehen neurri gisa, airearen eta zarataren kalitatea neurtzeko 10 ekipo, ibilgailuen edukierako 50 puntu eta matrikulen irakurketa eta zabalenerako plaketarako, mugikortasun urriko pertsonentzako plaketarako eta erreserbatutako plaketarako 375 aparkaleku-sentsore instalatzen dira. Baja Emisioen Zona baten kudeaketarako sistema teknologikoen plataforma garatzen da. Abertis Mobility Services – i3i Ingeniaritza Aurreratua ABEEK gauzatuko du.

1. fasean ZBE gisa mugatutako eremu mugatua hiriko Alde Zaharra da. SEMen, 2022ko irailean, informazio- eta partaidetza-jardunaldi bat izan zen proiektua aurkezteko.

Miluze kaletik Landaben industrialdera doan bidegorrirako hitzarmena sinatzea

Iruñeko Udalak eta Nafarroako Gobernuak hitzarmen bat sinatu zuten obra hori Next Generation funtsen finantzaketarekin egiteko 2023an. Ezaugarriak: Bi norabideko bidegorria, kilometro bateko luzerakoa, gainerako mugikortasun-moduetatik berezia, 2,5 metroko zabalarekin eta ibilgailu motordunen galtzadarekiko 0,50 metroko tartearekin. Galtzada horretan kautxuzko zintarren bereizgailuak jarriko dira, Landabenerako irteerako noranzkoan zirkulazioko erreiaren eskuineko ertzetik igaroko den muga eta defentsa gisa.

Jaso ikastolaren inguruan eta bidegurutzeetan eta biribilguneetan trafikoa baretzeko jarduerak sartzen dira, bide-segurtasuna indartzeko. Miluze kalea, Ermitagaña kalea eta Barañainekiko muga elkartzen diren biribilgunean, bidegorria galtzadatik igarotzen da eta bizikleta pasabide berri bat sortzen da Jaso Ikastolaren ondoko oinezkoen pasabidearen ondoan. Bidegorriak biribilgunea inguratuko du, zabalera murriztuz, eta bi pasabide jarriko dira ibilgailuak Mendebaldeko disuasio-aparkalekura sartu eta irteteko. Tarte horren amaieran, geraleku aurreratu bat egingo da eskualdeko hiri-garraioaren geralekurako, dagoeneko toki horretan dagoena eta diseinu berrian mantenduko dena.

Esleipena Excavaciones Fermín Osés S.L. enpresari egin zitzaion, Iruñeko hirigintza taktikoko eta mugikortasuneko obren esparru-akordiotik eratorritako 22. kontratuaren bidez.



Iruñako irisgarritasun integraleko plan estrategikoa (2022-2026) idazteko prozesuaren hasiera

Tokiko Gobernu Batzarrak Suma Urban Sustainability Consultants eta Arbuniés eta Lekunberri Asociados enpresei esleitu zizkien lanak, egungo egoeraren diagnostikoa egiteko, proposamenak eta jarduera-neurriak diseinatzeko, horiek gauzatzeko tresna eta metodologia egokiaren arabera, eta, azkenik, herritarrentzako komunikazio-sistemak kontuan hartuko dituen ezarpen-estrategia bat egiteko. Barne hartzen ditu bai zailtasun funtzional iraunkorrak dituzten pertsonen beharrak, bai bizitzako hainbat etapatan (zahartzaroa, haurtzaroa, amatasuna...) agertzen diren premia indibidualak, pertsona horiek erabat barne hartzeko, herritarrei epe luzera eremu horri buruz sentibilizatzeko komunikazio-neurriak emanez.

Bizikleten neurgailuak instalatzea

Bizikleten igarotzea erregistratzeko zazpi puntu dituen sistema, leku horietatik igarotzen diren ibilgailuen kopurua ezagutzeko aukera ematen duena. Horri esker, Iruñeko Udalak denborazko datuak izan ditzake ordu erdiko tartetan.

Edukiera-neurgailu horien kokalekuak honako hauek dira: Gipuzkoako etorbidea, Cuatrovientos zubian; Baiona etorbidea, Navas de Tolosa kalea; Gazteluaren itzulia, Miserikordia etxearen parean; eta Eguesibar kalea, Txantrea auzoan; bi erregistro-puntu, Pio XII etorbidean; bata, hiriaren irteerako noranzkoa, Nafarroa etorbidearekin gurutzatu aurretik; eta bigarrena, hirigunerantz, Gazteluko Itzulia kalearekiko bidegurutzearen parean.

Aforadoreak Anteral enpresa nafarrak hornitu zituen, zeinak Pamplona Smart Labs-en 2019an parte hartu zuen. Radar-aparatuak dira, eta erreia monitorizazio ez-inbaditzailea ahalbidetzen dute, bizikletak eta mugikortasun pertsonaleko ibilgailuak zenbatuz, baldin eta bizikleta-erreitik doitasun handiz zirkulatzen badute. Farola-makuluetan instalatutako aparatuek radar-sistema, 3G eta 4G konektagarritasun-modulu bat eta datuak jasotzen eta prozesatzen dituen eta informazioa kudeatzeko plataforma batera iraultzen dituen kanpo-ordenagailua dituzte. Gauz kargatzen den bateria bat ere badute, argiteria publikoak tentsio elektrikoa duenean, eguneko 24 orduetan etenik gabe funtzionatu ahal izateko. Teknologia gai da abiadura positiboarekin (urrunduz) eta negatiboarekin (hurbilduz) mugitzen ari diren ibilgailuak detektatzeko. Horri esker, erreia bi noranzkoetan zirkulatzen ari diren bizikletak sar daitezke, bi norabidetakoa denean, eta bizikleta bat kontrako noranzkoan noiz doan detekta daiteke noranzko bakarreko erreia kasuan.

Bizikleten txandakako bi aparkaleku berri hornitzeko kontratua

Hiriko txandakako aparkalekuak kudeatzen dituen enpresaren enpresa emakidadunarekin izenpetutako hamargarren kontratuaren bidez txertatuko dira bizikletentzako bi aparkaleku berri, bakoitza 20 plazakoa, Takonera kalean eta Europa plazan. Next Generation EU Europar Batasuneko funtsen bidez finantzatua, Berreskuratze, Eraldaketa eta Erresilientzia Planaren eta PSTD Pamplona SF365 proiektuaren esparruan. Proiektu horrek Kudeaketa Estrategikoaren, Merkataritzaren eta Turismoaren Arloa kudeatzen du, kasu honetan Mugikortasunarekin lankidetzan.

“Hirigintza taktikoko”

2023ko urtarrilaren 1etik abenduaren 31ra bitartean hirigintza taktikoko obrak egiteko enpresak hautatzeko esparru-akordioaren hirugarren eta azken luzapena onartu da JOBen, hirian bizikletaz ibiltzen diren eta ohiko lizitazio-prozedura konbentzionalen bidez baino azkarrago ibiltzen diren pertsonen aldeko jarduketak gauzatzeko, eskala handiagoko obra zibila egiten duten esku-hartzeetarako. Akordio honen bidez egindako esku-hartzeen adibide dira Barañaingo etorbidea eraldatzeko obrak, Landabenekin bizikletaz lotzeko lanak eta Premín de Iruña bulebarraren jarraitutasuna eta Labriteko ardatz jasangarriko obrak, bizikleta-espaloiak seinaleztatzeko lerroak ezabatzea, bizikleta-gurutzeak gorri pintatzea eta galtzadaren erdigunean indartzeko seinaleak jartzea 30. zonetan, jarduera



berritzaileak, hala nola Carmen Baroja Nessi kaleko oinezkoen pasabideak eraldatzeko jarduerak, Arrotxapean eta Ezkaban, Eunat BHLren inguruan, euri-lorategiak barne, hiri-drainatze iraunkorreko sistemetan oinarrituak, trafikoa baretzeko neurriak eta oinezkoen eta gidarien arteko ikusgarritasuna hobetzeko neurriak oinezkoen bidegurutzeetan..

Lurzoru publikoaren emakida bidezko Bizikleta Elektriko Partekatuaren Zerbitzuaren hasieraren urteko datuen laburpena

Otsailean jarri ziren martxan oraindik martxan zeuden 3 oinarriak, zerbitzua osatzeko: 42 geltoki eta herritarrek erabiltzeko 400 bizikleta.

Udal zerbitzu berri honek mugikortasun iraunkorra sustatzen du eta herritarrei garraiobide arin, eroso eta osasunarentzat eta ingurumenarentzat onuragarria eskaintzen die.

Urtearen amaieran, sistemak 43.000 alta baino gehiago zituen, milioi bat kilometro baino gehiago, eta erabiltzaileen balorazioa 5 puntutik 4,7koa zen. Urriko 3. astea izan zen unerik gorena: 17.769 bidaia eta 41.500 kilometro egin zituen.

2022an erregistratutako 470.126 bidaietatik % 88 distantzia laburrekoak ziren, 1 eta 5 kilometro artekoak, eta, kasuen % 50ean, joan-etorriak 4 eta 10 minutu artekoak ziren, eguneroko hiri-mugikortasunari lotutakoak (eguneroko joan-etorriak lanarengatik, ikasketengatik, etab.). Erabileren % 56 astegunetan eta egunez izan ziren: % 19 goizeko lehen orduan, % 20 eguerdian eta % 17 arratsaldean. Gaueko erabilera, 21:00etatik 06:00etara, % 16koa izan zen, eta asteburuetako erabilera, erregistratutako bidaia guztien % 28koa.

Sistemaren 42 oinarrietatik, 10ek bidaien % 37 izan zituzten. Erabileraren maiztasunari dagokionez, Gaiarre Antzokiaren oinarria gehien eskatzen zirenak izan ziren (% 6,2), ondoren Pio XII- Gotorlekua (% 4) eta Aduana Txokoa eta Anelier pasealekua (% 3,8 eta % 3,7, hurrenez hurren).

Erabilitako kalkulu-sistemaren arabera, bizikletaz egindako joan-etorriak eta auto pribatuan egindako joan-etorriak alderatzen dituen, pilatutako bizikletaz egindako hiri-kilometroek atmosferara 292 tona CO2 isurtzea saihestu dute, klima-aldaketa geldiarazten eta hiriaren karbono-aztarna hobetzen lagunduz. Kopuru horrek esan nahi du urte oso batean 52 pertsonari legokiokkeen aztarna ez sortzea, Iruñeko udalerriaren diagnostiko energetikotik abiatuta iruindar bakoitzari eta iruindar bakoitzari dagokion 5,6 t CO2 ratioaren arabera.

“Bizikleta Eskolan” programa, 2022-2023 ikasturtea (bigarren eta hirugarren hiruhilekoak) eta 2021-2022 ikasturtea (lehena)

Iruñean bizikletaren sustapenak estrategia integratu multzo bat biltzen du, eta horien artean nabarmentzekoak dira publiko desberdinei zuzendutako prestakuntza-estrategiak. Funtsezko taldea da gure hirian bizikletaz modu seguruan eta errespetuz ibiltzen ikas dezaketen haur nerabeena, modu praktikoan, espazioa eta bide publikoak erabiltzen dituzten gainerako pertsonenak.

“Bizikleta eskolan” hiriko ikastetxe guztiei eskaintzen zaie, Lehen Hezkuntzako azken zikloko eta DBHko lehen zikloko ikasleentzat. “Bikeability” metodologia ingelesean oinarritutako prestakuntza praktikoa da. Prestakuntza teorikoa, patioan bizikletaren gaineko trebetasuna hobetzeko prestakuntza praktikoa eta kalean ikasitako ezagutza teorikoak ingurune erreal, baina baketsu eta kontrolatu batean praktikan jartzeko prestakuntza praktikoa biltzen ditu. Helburua da Lehen Hezkuntzako 5. mailatik DBHko 2. mailara bitarteko ikasleek hirian bizikletaz mugitzeko behar adinako segurtasuna eta trebetasuna lortzea eta helduaroan uzten ez duen mugikortasun osasungarriko ohitura hartzea.



Programa bi enpresaren bidez kudeatzen da: Iruziklo S. Coop. eta Cala y Pedal S. Coop. 2017an esleitutako eta gaur egun indarrean dagoen esparru-akordioaren bidez kontratatu ziren.

“Helduentzako Bizikleta Eskola” Programa2022

Iruñean bizikletaren sustapenak estrategia integratu multzo bat biltzen du, eta horien artean nabarmentzekoak dira publiko desberdinei zuzendutako prestakuntza-estrategiak. “Bizikleta eskolan” programaren bidez etorkizunerako hezteaz gain, garrantzitsua da orainerako hezteaz, pertsona helduek gaur egungo mugikortasun-ohiturak alda ditzaten eta bizikletaren aldeko apustua egin dezaten eguneroko joan-etorrietarako bitarteko gisa, modu seguruan eta gogobetegarrian. Ikastaroak talde txikietan eta mailaka antolatzen dira:

- 1. eta 2. mailak, hurrenez hurren, bizikletaz ibiltzen ikasi ez dutenei edo bide publikoan segurtasunez ibiltzeko nahikoa trebetasun ez dutenei zuzenduta. Oinarrizko ikaskuntza eskaintzen da kasu batean, eta trebetasunen errefortzua bestean, betiere zirkuitu itxian, kalera irten gabe, ondoren hirugarren mailako ikastaroa egiteko aukera ematen duten trebetasunak eskuratzeko. Bizikletari buruzko ezagutzak ere jasotzen dituzte, baita bizikleta egoera onean nola mantendu ere.
- 3. maila, trebetasun handiagoa lortzeko, zirkulazio-arauak ezagutzeko eta trafiko-baldintza normaletan konfiantza lortzeko aukera ematen duten praktikak egiteko hiri-ingurunean.

Izen-ematea gizonentzat eta emakumeentzat da, nahiz eta programa bereziki emakumeentzat izan den eta gehiago diren parte hartzen duten emakumeak.

Ikastaroak urteko hainbat garaitan eskaintzen dira eta 2022an maiatzean eta irailean antolatu dira (SEM-2022 Mugikortasunaren Europako Astea dela eta, programatutako jardueren barruan).

Las Poderosas taldeko emakumeekin txirrindulari prestakuntza

Txirrindularien prestakuntza espezifikoa, haien autonomia sustatzeko eta gizarteratzea bultzatzeko, Udalaren eta Gizakien Salerosketaren aurkako Ekintza Elkartearen arteko hitzarmen baten bidez.

Las Poderosas taldea hainbat nazionalitatetako emakumeek osatzen dute (Nigeria, Senegal, Maroko, Brasil, Errumania, Japonia, Espainia...), emakumeen eskubideak defendatzeko eta haiei eragiten dieten indarkeria guztiekin amaitzeko.

Prestakuntzak bi asteko iraupena izan du, 18 ordukoa guztira, astelehenetik ostegunera bi ordutan banatuta, eta San Pedro Ingurumen Hezkuntzako Museoan eta eraikinaren inguruan garatu da.

Ikastaro honek bere autonomia indibidualean lagundu du, eta bere inklusioa, ahalduntzea, ikusgarritasuna eta hiriko bizitzan parte hartzea sustatu ditu. Horrez gain, parte-hartzaileek harremanak izateko eta esperientziak trukatzeko aukera izan dute. Hori dela eta, ikastaroa, gainera, bizipen positiboa izan da guztiontzat, bizikletaz ikastetik haratago joan dena. Gainera, haur batzuk Museora joan dira ikastaroan parte hartu duten amekin batera, eta familia bateragarri egiteko zerbitzu batek artatu ditu.



2022ko Mugikortasunaren Europako Astea, “Konbinatu eta mugitu” goiburuarekin

2022ko Mugikortasunaren Europako Aste jasagarriak hainbat aukera konbinatzearen alde egin zuen, berotegi-efektuko gasen emisioak murrizteko eta airearen kalitateari eusteko.

Hainbat jarduera programatu ziren: oinez eta bizikletaz, helduentzako bizikleta-eskola, mugikortasun elektrikoari buruzko jarduerak eta informazio- eta partaidetza-jardunaldi batzuk, eta asteari amaiera emateko eta 2021-22 ikasturteko “Bizikleta eskolan” programari amaiera emateko, 1.500 ikaslek baino gehiagok parte hartu zuten. Halaber, trizikloak pilotatzeko prestakuntza duten erakunde eta kolektiboek zuzendutako jarduerak, ibilaldi terapeutikoak trizikloetan eta Iruñeko mugikortasun elektrikoaren mahaia ere programatu ziren.

Oinezko jarduerak 3 izan ziren: oinez ibiltzea eta harresien, Iturrama auzoaren eta Nafarroako Unibertsitateko Campusaren, Mendebalde auzoaren eta Nafarroako Unibertsitate Ospitaleko Lorategiaren balioa eta sekretuak ezagutzea.

Bizikletaz egindako jarduerak honako hauek izan ziren: bizikleta elektrikoak ezagutzeko eta probatzeko gonbidapena, bizikleten doako azterketa Gaztelu plazan, bizikleta-sarean gidatutako zirkularra AMTS elkartearekin, eta Biciescuela helduen prestakuntza hiru mailatan: hastapena, trebetasuna eta zirkulazioa.

Mugikortasun elektrikoari buruzko jarduerak, ibilgailu elektrikoak ezagutzeko, Ibilgailu Elektrikoaren Erabiltzaileen Elkartearekin (AUVE) eta VILALTA Green Energy udalaren karga-puntuen sarearen enpresa emakidadunarekin lankidetzan.

Jardunaldi informatibo eta parte-hartzaileak, Iruñeko Udalaren bi proiektu bertatik bertara ezagutzeko: hiriko Emisio Baxuko Gunearen proiektua eta Irisgarritasun Integraleko Plan Estrategikoa.

Bizikletaz egindako ibilaldi gidatuak, AMTSrekin lankidetzan, bizikleta-azpiegitura ezagutzeko

Udalak bizikletaz egindako ibilaldi gidatuak antolatu zituen hirian barrena irailaren 17an (larunbata) eta 18an (igandea), Iruñeko bizikleta azpiegitura urritik lau asteburutan zeharkatuz. Pasealekuak Gazteluko plazan hasi ziren, Diputazio Jauregiaren ondoan, larunbat goizetan, AMTS elkartearekin (Garraiobide Osasungarriak elkarteak) lankidetzan, Jesús Sukuntzak gidatuta. 2 ibilbideen ibilbidea: Iparraldetik eta Iruñeko bizikleta-sarearen hegoadetik eta mendebaldetik.

Amaiur Ikastolan “Eskola Bidea” proiektua babesten jarraitzea

Iruñeko Udalak, hirian mugikortasun iraunkorra sustatzeko ekintzen barruan, ikastetxeen sare bat sortzea bultzatzen du, 2021ean Amaiur ikastolarekin hasitako “Eskola bide osasungarri eta segurua” dituen. Lanak jarraipena eman dio aurreko ikasturtean, irailaz geroztik, hasitako esperientziari.

Ekimen horrek ikasleen autonomia eta ohitura osasungarriak sustatzen ditu, eta, aldi berean, ibilgailu motordunetan egiten diren joan-etorriak eta horiek sortzen duten arriskua murrizten ditu, batez ere ikastetxeetarako sarreretan eta irteeretan.

Bi ibilbide: Bata San Juan auzotik abiatzen da eta bestea Iturrama auzotik. Segurtasuna eta ibiltzeko espazio atsegin baten bilaketa batzen dituzte, eta ikastetxera ibilbide zuzen bat egiten dute. Ibilbide bakoitzak hogeita minutu baino gutxiago irauten du, eta tarteko puntu batean ikasle gehiago sartzen dira. Familia laguntzaileak WhatsApeko taldeen bidez antolatu ziren, eta ikastetxeko zuzendaritzarekin eta irakasleekin elkarlanean aritu dira.

Adineko pertsonentzako ibilaldia triziklo egokituetan

EBSE (En Bici Sin Edad) programak 2017an izan zuen aurrekaria Iruñeko Udalean, eta Corellako kirolarien eta haien yayacleten arteko lankidetzak hitzarmenarekin itzuli zen, hirugarren adineko pertsonen paseoak emateko, Iruñeko 4 egoitzetatik abiatuta, ingurune naturaletan, parkeetan. Eskuragarri dauden 2 trizikloei esker, ibilaldi terapeutikoak egin daitezke, bidaia bakoitzean egoitzetako adinekoekin 4 pertsona eramanez, galdutako mugikortasunaren zati bat itzuliz eta hiriko egunerokoan integratzea sustatuz. 2012an Danimarkan (Cycling without Age, ingelesez) jaio zen "Adinik gabeko bizikletan" izeneko ekimena nazioarteko mugimendu bihurtu da.

Ibilaldi saioen aurretik, prestakuntza teorikoa eman zen Kondestablen, eta praktikak Iruñeko Takonera parkean. Parte hartu zuten egoitzak Amavir Argaray, La Misericordia, Amavir Oblatas eta El Vergel izan ziren.

Bizikleten eskulturen instalazioa Karlos III .a etorbidean

Iruñeko Udalak, mugikortasuna sustatzeko ekintzen barruan, "Hamar bizikleta" konposizio eskultorikoa inauguratu zuen ekainean. Carlos III .a "Bizikletak" etorbidean jarritako konposizio eskultorikoa 10 bizikleta dira, altzairu herdoilgaitzez eginak, eskala errealean, garraiobide horren edertasuna ez ezik aniztasuna ere transmititzeko: Hamar bat bizikleta mota, batez ere hiri-irudia duena, ikusleari garraiobide horren irudia eskaintzeko, ez bakarrik elementu erabilgarria, ingurumenekoa eta sozialki iraunkorra, baizik eta, gainera, objektu eder gisa, eta erabiltzen duten pertsonen balioa ematen diena.